

Treårsbudget 2027-2029 Region Östergötland

Med fokusområden

miljöpartiet de gröna

Innehåll

Förord.....	2
Vision.....	3
Agenda 2030	4
Grunduppdrag.....	5
Centrala delar.....	6
Fokusområden	10
Ett hållbart Östergötland	11
Förbättringsarbete och innovation	13
Ledarskap.....	15
Krafttag mot psykisk ohälsa	17
Empatiskt sjukvårdssystem	19
Förflyttning nära vård	21
Ekonomiavsnitt	23
Budget 2027-2029.....	25
Beslut.....	32
Finansiella rapporter.....	33
Bilaga 1 - Region Östergötlands samlade verksamhet	36
Bilaga 2 - Regionbidrag per styrelse/nämnd	40

Förord

Region Östergötland har genomgått ett historiskt omfattande omställningsarbete, samtidigt som stora utmaningar kvarstår. Det är fortfarande oklart om den nya organisationen är tillräckligt robust, och medarbetare i sjukvården vittnar om en fortsatt pressad arbetsmiljö. Miljöpartiet har i samtliga oppositionsbudgetar betonat behovet av ett systematiskt prioriteringsarbete och denna budget är inget undantag.

Regionens klimatpåverkan är fortsatt betydande och hållbarhetsarbetet har tappat tempo. Klimatförändringar, osäker tillgång till resurser och ökad geopolitisk instabilitet understryker behovet av ett samlat och långsiktigt hållbarhetsarbete. Vi satsar därför på att minska regionorganisationens klimatpåverkan och stärka invånarnas möjligheter att resa hållbart genom att ge trafik- och samhällsplaneringsnämnden ett tydligt uppdrag att utveckla förutsättningarna för hållbart resande i både stad och landsbygd.

Samtidigt gör vi betydande satsningar på primärvården. Totalt tillförs 305 miljoner kronor under planperioden för att öka tillgången till specialistkompetens i primärvården, stärka vårdcentralernas kapacitet samt utveckla arbetet med psykisk ohälsa och förebyggande insatser. Resurserna möjliggör en förstärkt baskapacitet och bättre förutsättningar att möta den växande psykiska ohälsan inom primärvården. Tillsammans innebär detta en reell förflyttning mot en nära och tillgänglig vård.

Ledarskapet i vården är fortsatt ett prioriterat område. Det krävs ett strategiskt utvecklingsarbete för att minska den administrativa belastningen, förbättra arbetsmiljön och stärka chefernas mandat. I budgeten föreslås därför uppdrag för att förbättra chefers förutsättningar att leda hållbart, samt en tydlig nolltolerans mot arbetsrelaterad ohälsa.

Psykisk ohälsa är ett av våra största och snabbast växande folkhälsoproblem och kräver ett skifte mot mer förebyggande, tillgängliga och samordnade insatser. I denna budget avsätts 44 miljoner kronor för att möta utvecklingen, i kombination med flera nya uppdrag för att förbättra tillgängligheten till psykiatri, stärka primärvårdens arbete med psykisk ohälsa och intensifiera det förebyggande arbetet bland barn och unga.

Vi stärker också utvecklingen mot en mer jämlik och jämställd vård, med större fokus på förebyggande insatser och ett mer empatiskt sjukvårdssystem där vården är tillgänglig, sammanhållen och lyhörd för patientens behov i det kliniska mötet och genom hela vårdresan.

I denna budget satsar vi även på kultur och folkbildning, sommarlovskort för unga och länsövergripande färdtjänst för att ge invånarna goda möjligheter att leva meningsfulla liv och för att stärka jämlikheten och demokratin i vår region.

Nu behöver regionen blicka framåt och skapa hållbara strukturer för framtiden och möta de utmaningar vi vet väntar samtidigt som vi säkerställer en god och jämlik vård, samt goda och jämlika förutsättningar att leva, resa och utvecklas i Östergötland.

Joakim Hörsing (MP), gruppledare

Vision

Östergötland är en plats där individer och företag utvecklas, idéer frodas och där en stark känsla av gemenskap finns. God hälsa, kreativitet och hög livskvalitet präglar länets alla delar.

Välfärden har utvecklats. Ohälsa förebyggs, patienter får en bra vård utan lång väntan och vårdens medarbetare har en god arbetsmiljö.

Östergötland har lyckats med sitt grundläggande hållbarhetsarbete byggt på Agenda 2030.

Ekonomi är i balans; cirkulär och klimatsmart. Ojämligheten har minskat. Sysselsättningen är hög med många nya gröna jobb som förklaring.

Alla former av diskriminering är på väg att försvinna och Östergötland är ett jämställt län.

Östergötlands klimatavtryck är obefintligt och ett stort ansvar tas för att öka den biologiska mångfalden.

Det finns ett effektivt och smart sätt för människor att resa hållbart i länet.

Agenda 2030

Den regionala styrningen ska ha de 17 mål som finns beskrivna i Agenda 2030 som utgångspunkt. Det finns stora värden kopplade till att alla länders befolkningar, i alla typer av organisationer och sammanslutningar har en gemensam plattform att samlas kring och bidrar till en hållbar utveckling. Agenda 2030 pekar på behovet av att växla upp hållbarhetsarbetet utifrån lokala förutsättningar och utmaningar, att arbeta för ökad helhetssyn och samverkan samt att investera i långsiktiga lösningar. En grundläggande princip är att ingen ska lämnas utanför.

Regionens verksamheter och regionen som organisation ska vara hållbar i alla dimensioner; ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Det betyder att regionen måste ta ett stort ansvar för klimatet, för den biologiska mångfalden och för att vi efterlämnar en god miljö till kommande generationer. En livsmiljö i balans förutsätter även att samhällen håller ihop socialt, vilket i sin tur innebär att skillnader i exempelvis hälsa och uppväxtvillkor inte får vara för stora. Regionen har ett ansvar att utjämna sådana skillnader. Regionen måste också leva upp till det förtroende som givits av skattebetalarna att förvalta deras pengar så bra som möjligt. Det betyder sunda finanser, en ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter, men också att regionen bidrar till att öka skattekraften genom att stimulera företagande, skapa goda förutsättningar för innovation och öka investeringsviljan i länet.

Grunduppdrag

Region Östergötlands uppdrag regleras till stora delar av Kommunallagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Patientlagen, Lagen om kollektivtrafik samt Lagen om regionalt utvecklingsansvar. Denna lagstiftning är utgångspunkten för regionens grunduppdrag, mål och strategier. Grunduppdraget för nämnderna och regionstyrelsen beskrivs i reglementet. Flera strategier och planer styr, vid sidan av lagarna och målen i strategiprogrammet, den långsiktiga inriktningen i Region Östergötlands arbete.

Några exempel på regionala eller interna strategier är: Den Regionala Utvecklings Strategin(RUS), Besöksnäringstrategin, Kulturplanen, Rumslig strategi för Östergötland, Klimatfärdplan, FoU policy, Folkhälsostrategi, Trafikförsörjningsprogram och Internationell strategi.

Hållbarhetsprogrammet

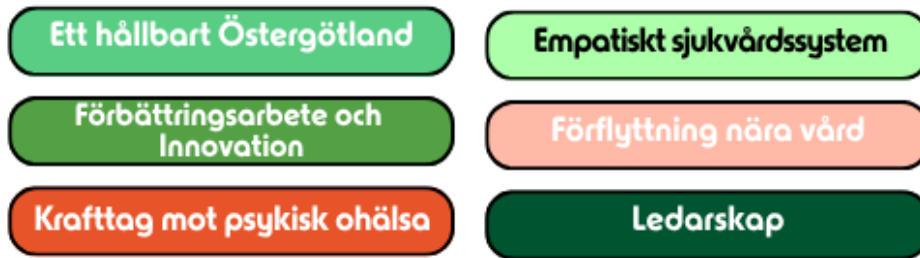
Region Östergötlands Hållbarhetsprogram antogs 2022 och reviderades 2024. Programmet gäller till 2030. Alla verksamheter i Region Östergötland berörs av hållbarhetsprogrammet. Tre områden är prioriterade: Stärka jämlikhet och jämställdhet, ta ansvar för klimatet och arbeta för en god hälsa och miljö. Vi menar att dessa inriktningsmål, med utgångspunkt i Agenda 2030, bör utgöra grunden för region Östergötlands budget och verksamheter. För detta krävs medvetet och tydligt ledarskap och ett strategiskt arbete för ökad medvetenhet och beteendeförändring. En av de största utmaningarna är att minska klimatpåverkan från förbrukningsmaterial. Hållbarhetsarbetet måste resursättas med kompetens, organisation och medel. Därför kommer denna budget att fokusera på ett hållbart Östergötland samt stärkt arbete för hälsa och jämlikhet.

Centrala delar

Fokusområden

Jämställdhetsintegrering

2017 beslutade regionstyrelsen att införa en jämställdhetsintegrerad budget. Det innebär att Region Östergötland ska styra sin verksamhet på ett sätt så att det främjar jämställdhet. Det handlar dels om att synliggöra kvinnor och män i statistiken men också om att säkra könsaspekten i hälso- och sjukvårdsnämndens behovsstyrning. Regionfullmäktige ger i treårsbudgeten nämnderna och styrelsen i uppdrag att varje år göra jämställdhetsanalyser inom sina ansvarsområden. Uppdragen går sedan vidare till produktionsenheterna.

Stärkt krisberedskap och robusthet

Klimatförändringarna eskalerar med förödande konsekvenser där bränder, torka, översvämningar och värmeböljor hotar liv och hälsa. Samtidigt står klimatarbetet inför stora utmaningar i ett geopolitiskt läge präglad av konflikter och ekonomiska intressen.

De senaste årens krig och ökade geopolitiska spänningar har skapat humanitära kriser och försämrat säkerhetsläget i vår omvärld. Energi- och försvarsfrågor har därmed ofta prioriterats framför rättvisefrågor och klimatpolitik. Vi i Miljöpartiet ser att vi måste hålla två tankar i huvudet samtidigt. Stärkt beredskap och robusthet måste vara en del av den gröna omställningen. Detta ställer högre krav på samarbete globalt, inom EU och i Sverige. Östergötlands, Sveriges och EU:s självförsörjning måste stärkas, särskilt inom livsmedel och industri. Det civila försvaret måste också prioriteras högre med ökad beredskap inom cybersäkerhet, sjukvård, energi och försörjningssäkerhet. Långsiktiga investeringar som ökar beredskap, självförsörjning och klimatansvar är ett måste. Östergötland måste också visa solidaritet i kris.

Öppna prioriteringar

I och med denna budget startar ett arbete med en förstärkt resursfördelning och öppna prioriteringar i sjukvården. Öppna prioriteringar innebär dels att en förstärkt resursfördelning ska inbegripa en pott med pengar för nya behov och dels för sjukvårdens effektivisering, förändring och omvandling och vara styrande beträffande förflyttning till nära vård, införandet av nya arbetssätt, implementering av ny teknik med mera.

Det ska finnas en stor transparens i hur (och framförallt varför) vården prioriterar sina tilldelade resurser på det som man gör. Det ger politiker bättre verktyg för beslutsfattande och styrning, bättre insatta medborgare med större förståelse och sist men inte minst en kollegial insyn i varandras verksamheter.

I prioriteringsprocessen ska jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv belysas. De ovan nämnda jämställdhetsanalyserna ska vara en integrerad del i resursfördelningen. Läkemedel,

i alla fall till viss del, ska ingå.

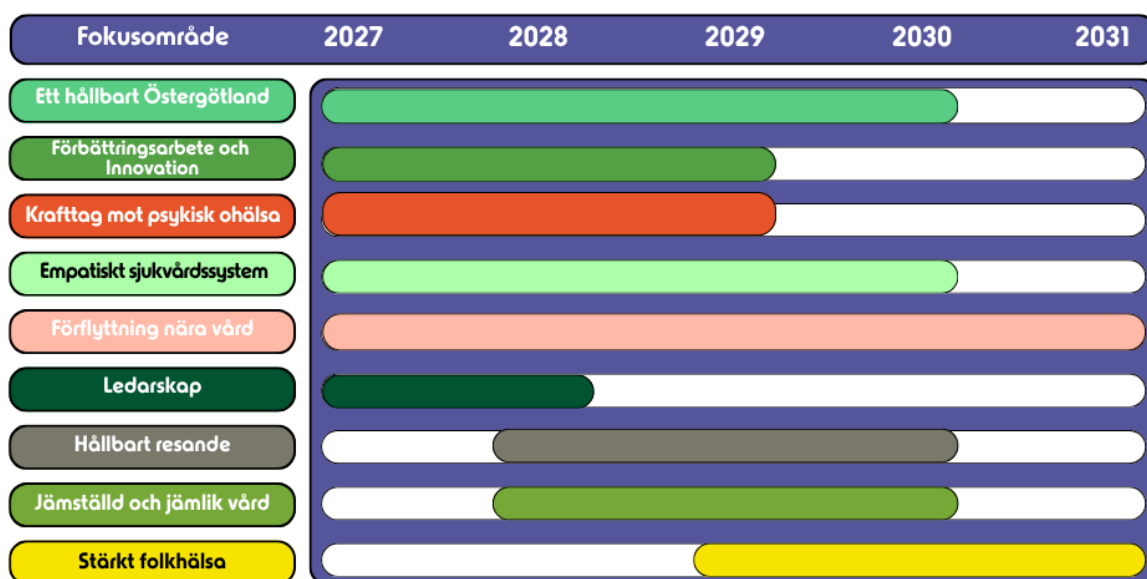
Processen ska inbegripa såväl vertikala som horisontella prioriteringar, det vill säga både inom en vårdverksamhet och mellan vårdverksamheter.

Det antal resurser (miljoner kronor) som ska inbegripas i processen ska bestå av eventuella besparingsbeting, ett uppskattat allmänt effektiviseringsbehov, en bedömning av utrymmet för förflyttning mot nära vård, eller annan ny inriktning som en konsekvens av politiska beslut och/eller nya behov, nya investeringar, ny teknik, nya läkemedel. Alla dessa delar kommer inte kunna finnas med från början utan modellen får successivt utvecklas utifrån vad som är rimligt ur ett verksamhetsperspektiv. Under några år blir en viktig del att omfördela resurser från sjukhusvården till den nära vården, framför allt primärvården.

I det faktiska prioriteringsarbetet, det vill säga rangordningen, ska den nationella modellen för öppna prioriteringar användas. Prioriteringscentrum ska användas både som stöd i arbetet och som följeforskning till det nya sättet att fördela resurser.

Fokusområden 2026 med prognos

För att stärka den strategiska och framtätsyftande ansatsen i regionens planering anges en prognos för kommande fokusområden. Det är ett sätt att tydliggöra prioriteringar även bortom det närmast liggande budgetåret och skapa förutsättningar för mer proaktiv styrning. Samtidigt ska det understrykas att framtiden inte låter sig förutses i detalj – varken när det gäller regionens egen förmåga att förverkliga fokusområdenas intentioner eller de yttre omvärldsförändringar som kan komma att kräva nya prioriteringar.

Ledarskap och empatisk sjukvård

Ledarskapets betydelse för att möta vårdens utmaningar är fortsatt central. Ett starkt, tillitsbaserat och närvarande ledarskap är en grundförutsättning för att säkerställa kompetensförsörjning, förbättrad arbetsmiljö, införande av nya arbetssätt samt en effektiv och ändamålsenlig styrning av hälso- och sjukvården.

Begreppet empatisk sjukvård, där vårdens bemötande, tillgänglighet och sammanhållning stärks, utgör fortsatt ett bärande utvecklingsspår. Det handlar om en vård som i högre grad

utgår från patientens perspektiv och behov, och där helheten i vårdprocessen är tydlig och sammanhållen.

Ett hållbart Östergötland

Regionens hållbarhetsarbete ska vara samlat, långsiktigt och systematiskt. Området omfattar minskad klimatpåverkan från regionens verksamheter, ökad cirkularitet, stärkt biologisk mångfald samt förbättrad civil beredskap och resiliens.

Offentlig konsumtion ska bidra aktivt till omställningen genom hållbara upphandlingar, minskad användning av engångsprodukter och en ökad andel återbruk.

Särskilt fokus ska riktas mot att minska utsläpp från förbrukningsmaterial och upphandling inom vården. Åtgärder för att minska restavfall, främja återanvändning och fasa ut klimatbelastande produkter ska vidareutvecklas och förstärkas.

Omställningen till cirkulära materialflöden, ökad energieffektivitet och ökad andel egenproducerad förnybar energi utgör viktiga delar i arbetet. Elektrifiering av transporter samt en stärkt roll i den regionala samordningen kring elnätscapacitet och kraftförsörjning utgör centrala kompletterande uppdrag.

Regionen ska även fortsatt bidra till utvecklingen av ett hållbart skogsbruk och en biobaserad ekonomi genom nära samverkan med forskning, akademi och näringsliv.

Arbetet med klimatanpassning är också fortsatt av stor betydelse. Inom hälso- och sjukvården handlar det i hög grad om att skydda äldre och andra riskgrupper vid exempelvis värmeböljor. Även dricksvattenförsörjningen är ett strategiskt viktigt område, inte minst ur perspektivet att Vättern utgör en central dricksvattentäkt för hundratusentals människor.

Hållbart resande

Kollektivtrafiken är en strategisk nyckelfunktion för att minska klimatpåverkan, motverka segregation och säkerställa tillgång till arbetsmarknad och utbildning i hela länet. För att kollektivtrafiken ska kunna ta marknadsandelar från biltrafiken krävs strukturella och långsiktiga åtgärder.

Planering och infrastrukturinvesteringar ska konsekvent prioritera kollektivtrafikens framkomlighet, punktlighet och restider. Samverkan med kommunerna är avgörande för att möjliggöra fler busskörfält, prioriterade trafiksignaler, fungerande bytespunkter och pendlarparkeringar.

Kollektivtrafiken behöver också uppfattas som det mest ekonomiskt attraktiva alternativet. Åtgärder för att påverka prisrelationen mellan bil och kollektivtrafik ska därför prövas i samverkan med stat och kommun. Samtidigt bör riktade insatser, såsom rabattkampanjer och reseförmåner via arbetsgivare, stärka attraktiviteten ytterligare.

Utvecklingen av digitala mobilitetstjänster ska förstärkas. Digital reseplanering, öppna trafikdata och system som möjliggör kombinerade resor mellan kollektivtrafik och andra färdmedel är viktiga steg i omställningen.

Utsläppen från kollektivtrafiken ska minska till nettonoll senast 2040. För att nå detta krävs elektrifiering, ökad andel förnybara drivmedel, utbyggd laddinfrastruktur samt stärkt samverkan mellan samhällsplanering och energisystemets utveckling. Strategin ska innehålla bindande delmål och följas upp årligen.

I samband med att de aviserade förändringarna i förmånsbeskattningen realiserar, 1 juli 2026, då en halvering av förmånsbeskattningen för arbetsgivarbetalda periodbiljetter väntas, kan det vara intressant för regionen att utreda möjligheten till införande av kollektivtrafik som personalförmån inom en för Region Östergötland hållbar kostnadsram.

Jämställdhet och Jämlik vård

Alla invånare i Östergötland ska ha samma möjlighet till god hälsa och ett tryggt bemötande i vården. Oavsett kön, bakgrund, identitet eller bostadsort ska vården vara jämlik, förebyggande och fri från diskriminering.

Strukturella skillnader i tillgång till vård, diagnosättning och behandling kräver riktade och systematiska insatser. Kvalitetssäkring, kunskapsutveckling, uppföljning samt en jämlik resursfördelning ska ligga till grund för ett långsiktigt utvecklingsarbete inom området.

Krafttag mot psykisk ohälsa

Den växande psykiska ohälsan i samhället kräver att hälsofrämjande och förebyggande arbete ges ett fortsatt och förstärkt fokus. Tidiga insatser, samverkan med kommuner och civilsamhälle samt utvecklade arbetssätt i primärvården är centrala delar.

Stärkt folkhälsa

En god folkhälsa innebär att fler människor kan leva längre och friskare liv med bättre fysisk och psykisk hälsa samt högre livskvalitet. Detta är en vinst både för individen och för samhället. Folkhälsoarbetet handlar samtidigt om rättvisa. Hälsoökningar kopplade till ekonomi, utbildning, bostadsområde eller geografi måste minska. Att stärka folkhälsan är därför ett centralt verktyg i arbetet för ett mer jämlikt samhälle.

Ett viktigt inslag är att minska sociala skillnader mellan människor. Likaså är tidiga insatser för barn och unga i utsatta situationer avgörande.

Arbetet omfattar fortsatt samverkan med kommuner och civilsamhälle samt utveckling av arbetssätt inom primärvården. Satsningar på familjecentraler, hälsocentraler och hälsoinformation är viktiga delar i detta. Utsatta områden behöver prioriteras högst. Även civilsamhället samt kultur- och friluftsliv utgör centrala komponenter i folkhälsoarbetet.

Tillgänglig nära vård

I grunden handlar omställningen till nära vård om att flytta tyngdpunkten i vårdsystemet från sjukhusen till primärvården, och att bygga vården underifrån med patienten i centrum och vårdcentralen som nav. Vården behöver komma närmare invånarna, både organisatoriskt och geografiskt. Samtidigt styrs en alltför stor del av primärvårdens resurser av efterfrågan på snabb behandling av relativt enkla och okomplicerade tillstånd. Primärvården behöver i högre grad dimensioneras systematiskt utifrån faktiska behov snarare än enbart efterfrågan. För att möta behoven hos en växande äldre befolkning behövs ökad geriatrisk kompetens inom primärvården samt förbättrade äldrevårdsflöden.

Fokusområden

Denna budget lyfter fram sex fokusområden som sammantaget syftar till att möta några av regionens mest akuta och långsiktiga utmaningar. De är valda för att de adresserar strukturella problem, möjliggör systemförändring och bygger upp den kapacitet som krävs för att möta invånarnas behov och stärka förtroendet för regionens verksamheter.

Att prioritera hållbarhetsarbetet är nödvändigt. Klimatförändringar, resursosäkerhet och ökad geopolitisk instabilitet understryker behovet av ett samlat hållbarhetsarbete. Fokusområdet omfattar bland annat minskade utsläpp från förbrukningsmaterial och upphandling i vården, ökad cirkularitet, samt en stärkt roll i samordningen av energiförsörjning och beredskap i länet.

Förbättringsarbete och innovation handlar om att stärka verksamheterna mot mer patientsäker, kvalitets- och informationsdriven vård. Fokus ligger på att stärka innovationskulturen, samverkan och kompetens.

Ledarskap är avgörande för att klara omställningen till nära vård, möta kompetensutmaningar och förbättra arbetsmiljön. Ett starkt och tillitsbaserat ledarskap möjliggör nya arbetssätt, minskad administrativ belastning och ökat inflytande för medarbetare.

Krafttag mot psykisk ohälsa lyfts som ett både behandlande och hälsofrämjande område. Särskild vikt läggs vid tidiga insatser för barn och unga, utveckling av indikatorer och ett systematiskt arbete med barnrättsperspektiv.

Ett empatiskt sjukvårdssystem sätter patientens perspektiv i centrum och syftar till att skapa mer sammanhållna, tillgängliga och lyhörda vårdförlopp. Teknik, organisation och kultur ska samverka för att stärka delaktighet och trygghet.

Förflyttningen till nära vård är en bärande systemomställning som kräver investeringar i primärvården, utveckling av mobil vård och närvårdsplatser samt förbättrad samverkan med kommuner. Syftet är att bygga ett mer tillgängligt, jämlikt och sammanhållet vårdssystem som möter invånarna där de är – både fysiskt och organisatoriskt.

Ett hållbart Östergötland

Regionens hållbarhetsarbete, från upphandling och energi till byggnation, livsmedel och biologisk mångfald, behöver prioriteras och samordnas i en tid där klimatförändringar, resursosäkerhet och geopolitiska spänningar ökar kraven på regional robusthet och långsiktig hållbarhet. Hållbarhetsarbetet ska utgå från målen och principerna i hållbarhetsprogrammet, klimatfärdplanen och den regionala energi- och klimatstrategin. Samtidigt behöver tillgången till och kvaliteten på mätbara data stärkas, så att utvecklingen kan följas upp systematiskt och rätt åtgärder kan sättas in i tid.

Styrtal

- Klimatpåverkan från restavfall ska minska med 25% till 2035
- Andelen egenproducerad el ska uppgå till 5% senast 2035 (basår 2024, 420 MWh)
- Halvera utsläppen från förbrukningsmaterial till senast 2035
- Hållbart resande ska öka till 50% senast 2035 (nuläge 42%)

Regionens klimatpåverkan är fortsatt betydande. Mer än hälften av utsläppen från den egna verksamheten är kopplade till upphandling och förbrukningsmaterial. Det krävs därför riktade åtgärder för att minska klimatpåverkan från vårdens förbrukningsvaror, särskilt inom operationsverksamhet, engångsmaterial och textilier. En strategi för cirkulär resursanvändning inom hälso- och sjukvården ska tas fram, med tydliga mål för återbruk, miljöanpassade inköp och minskade avfallsmängder.

Inom fastighetsverksamheten finns redan goda exempel på hållbarhetsarbete, bland annat genom klimatberäkningar, återbruk av material och kravställning via miljödatabaser. För att stärka genomslaget krävs dock en mer samlad styrning mot cirkulära principer. Detta ligger i linje med klimatfärdplanens mål om en klimatneutral bygg- och fastighetssektor. Återbruk av byggmaterial och möbler, minimering av rivningsmassor samt skärpta klimatkrav i nyproduktion ska utvecklas till en norm. Utbildning av leverantörer och förbättrad uppföljning i bygg- och investeringsprojekt är viktiga delar i detta arbete.

En central del i arbetet för minskade utsläpp i Östergötland är kollektivtrafiken. Trafik- och samhällsplaneringsnämnden ges därför ett särskilt uppdrag kopplat till hållbart resande. Regionen ska bidra till att öka andelen hållbart resande i hela länet. Detta omfattar kollektivtrafik med buss och tåg, men också samåkningstjänster, samordning med kommunerna kring färdtjänst och närtrafik samt utveckling av nya mobilitetstjänster, exempelvis elsparkcyklar. Målsättningen är att stärka möjligheterna till hållbart resande både i städer och på landsbygden.

Som en del av regionens samlade hållbarhetsarbete ges även ett uppdrag att stärka regionorganisationens ansvar för att inkludera människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det gäller exempelvis personer med funktionsnedsättning, men också andra grupper som av olika skäl behöver anpassade eller enklare arbetsuppgifter. För att möjliggöra detta behöver regionen samtidigt stärka sin tillgänglighet – fysiskt, digitalt och organisatoriskt. Det handlar om att sänka trösklar, utveckla inkluderande arbetsmiljöer och säkerställa att fler ges reella möjligheter att delta i arbetslivet.

Uppdrag 2027	Nämnd
Cirkulär resursanvändning i vården	RS
Klimatvänliga fastigheter	RS
Öka andelen hållbart resande i regionen	TSN
Tillgänglig och inkluderande regionorganisation	RS

Förbättringsarbete och innovation

Tillgängligheten till vård i Östergötland är fortsatt ojämn och ligger sammantaget på en nivå som inte motsvarar vare sig nationella mål eller invånarnas förväntningar.

Förbättringsarbete, innovation och datadrivna arbetssätt är viktiga verktyg i arbetet med att komma till rätta med denna situation. Fokus ska ligga på att både sprida välfungerande arbetssätt och utveckla nya lösningar som kan korta väntetider, effektivisera vårdflöden och stärka tillgängligheten i hela vårdkedjan. Det innebär också en tydligare styrning mot produktions- och kapacitetsbalans, där kompetensförsörjning, operationskapacitet, vårdplatser och samverkan mellan verksamheter hanteras mer samlat och strategiskt.

Styrtal

- Antalet kliniska studier ska öka
- Andel verksamheter som använder hälsodata systematiskt i förbättringsarbete ska öka
- Andelen doktorander som uppger att de inte kan ta ut sin beviljade forskningstid ska minska (nuläge 30%)
- Andelen verksamheter som arbetar med produktions- och kapacitetsstyrning ska öka

Ett centralt uppdrag är att stärka regionens innovationsförmåga. De utmaningar som hälso- och sjukvården står inför kräver större förmåga till förnyelse, där innovation utvecklas i nära samverkan mellan invånare, patienter, akademi och näringsliv. Region Östergötland bör utveckla bättre förutsättningar för att både utveckla och införa innovationer, bland annat genom att minska det glapp mellan utveckling och implementering som dagens upphandlingssystem ibland skapar. Den gemensamma innovationsarenan i länet behöver också vidareutvecklas och förstärkas.

Tillgängligheten påverkas av flera faktorer, såsom tillgång till rätt kompetens, effektiva vårdflöden, operationskapacitet och vårdplatser. För detta krävs bättre tillgång till data om vårdbehov och bemanning som en förutsättning för utvecklade samarbeten mellan verksamheter och för att mer effektivt kunna balansera kapacitet och efterfrågan. Därför ger vi ett uppdrag om att stärka kompetensen och fortsätta utveckla Region Östergötland som en informationsdriven organisation, bland annat genom utvecklad användning av hälsodata och bättre förutsättningar för analys, uppföljning och verksamhetsutveckling.

Regionen behöver samtidigt långsiktigt stärka det övergripande prioriteringsarbetet. Årligen bör en resursfördelningsdag genomföras med kunskapshöjande syfte. En systematisk översyn ska göras av hur samtliga ärenden i regionen innehåller underlag där prioriteringsperspektivet tydliggörs. En central fråga i detta arbete ska vara vilken alternativkostnad olika beslut innebär. En årlig prioriteringsplan bör tas fram och uppdateras, för att tydliggöra hur arbetet utvecklas över tid.

För att möta vårdens utmaningar behöver alla medarbetare ges goda förutsättningar att arbeta med kvalitets-, utvecklings- och förbättringsarbete i det dagliga arbetet. Regionen behöver stärka en kultur där lärande, innovation och samskapande med patienter är en naturlig del av verksamheten, och där ny kunskap kontinuerligt omsätts i praktiken samtidigt som arbetssätt som inte skapar värde fasas ut. Därför föreslås ett uppdrag med fokus på att stärka förutsättningarna för både chefer och medarbetare att bedriva utvecklings- och

förbättringsarbete, omsätta ny kunskap i praktiken samt fördjupa kopplingen mellan vård, forskning och utbildning. Syftet är att bidra till en mer kunskapsbaserad och innovativ hälso- och sjukvård.

Uppdrag 2027	Nämnd
Stärka regionens innovationsförmåga	RS
Stärkt kompetens och informationsdriven utveckling	RS
Övergripande prioriteringsarbete	RS
Stöd för utvecklings- och förbättringsarbete	RS

Ledarskap

Ledarskapet i hälso- och sjukvården, liksom i regionens övriga verksamheter, är avgörande för att säkerställa hög kvalitet, en god arbetsmiljö och en långsiktigt hållbar organisation. Det är en central nyckelfaktor för att nå regionens mål och genomföra nödvändiga omställningar i verksamheten. Ledarskapet handlar ytterst om att skapa verksamheter där medarbetare har rätt förutsättningar att utföra sitt arbete, där resurser används effektivt och där patienterna möter en säker och tillgänglig vård. För att lyckas krävs både tydliga mandat och ett aktivt och långsiktigt arbete med att utveckla organisationens kultur, arbetssätt och gemensamma ansvarstagande.

Styrtal

- Den totala sjukfrånvaron ska minska till 4% (nuläge 6,6%)
- Vårdskador ska minska (uppföljd genom markörbaserad journalgranskning)
- Kostnaderna för bemanningsföretag ska minska (nuläge 159 miljoner kronor)
- Den externa personalomsättningen ska ligga på högst 10% i alla verksamheter

Förutsättningarna för ledarskap behöver stärkas på samtliga nivåer i organisationen. Det handlar om att skapa tydlighet i ansvar, mandat och uppdrag, men också om att utveckla en kultur där lärande, innovation och gemensamt ansvar genomsyrar verksamheten.

Ledarskapet ska möjliggöra förändring och säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i det dagliga arbetet. Samtidigt ska det bidra till trygghet och stabilitet för medarbetare i en organisation under ständig utveckling. När resurserna är begränsade och behoven stora krävs ett ledarskap som kan prioritera, förenkla och skapa engagemang.

Ett gott ledarskap är också avgörande för arbetsmiljön. Förutsättningar för återhämtning, tydliga prioriteringar och inflytande över det egna arbetet är centrala faktorer som påverkar både trivsel och sjukfrånvaro. Chefer behöver ges stöd för att kunna bedriva ett närvarande och relationsbaserat ledarskap, men också mandat att minska onödig administrativ belastning och frigöra tid för kärnuppgiften. För att stärka detta införs ett särskilt arbetsmiljöuppdrag med fokus på att minska administrativ belastning, förbättra möjligheterna till återhämtning och öka medarbetarnas inflytande över arbetets utformning. Arbetstidsmodeller som stärker schemalagd vila och återhämtning, exempelvis inom operationsverksamheterna, är viktiga exempel på utveckling som bör vidareutvecklas. Uppdraget innebär en inriktning mot nolltolerans för arbetsrelaterad ohälsa inom samtliga av regionens verksamheter.

Ledarskapsutveckling kan inte ses som en fråga enbart för chefer, utan måste bygga på delaktighet i hela organisationen. Medarbetare ska involveras i utvecklingen av ledarskapet genom återkommande dialoger, systematisk återkoppling och medskapande arbetssätt. För att skapa struktur i detta arbete införs ett uppdrag om att ta fram en regional ledarskapsstrategi för att stärka förutsättningarna för chefer att leda hållbart. Strategin ska tydliggöra förväntningar, ansvar, kompetensbehov samt de stödstrukturer som ska finnas på plats för chefer i vårdens olika nivåer. Ledarskapet ska betraktas som en strategisk funktion för verksamhetens långsiktiga utveckling.

Inom hälso- och sjukvården behöver ledarskapets betydelse för patientsäkerheten ytterligare förtydligas. Avvikelse ska inte enbart analyseras på individnivå, utan även utifrån organisatoriska faktorer såsom bemanning, strukturer och ledningsförutsättningar. För att

stärka detta införs ett uppdrag om förstärkt patientsäkerhetsarbete, där avvikelshantering och analys i högre grad inkluderar organisatoriskt ansvar och ledarskapets betydelse.

Uppdrag 2027	Nämnd
Stärka förutsättningar för chefer att leda hållbart	RS
Nolltolerans mot arbetsrelaterad ohälsa	RS
Ökat fokus på verksamhetsutveckling inom vården	RS/HSN
Förstärkt patientsäkerhetsarbete inom vården	RS/HSN

Krafttag mot psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett av de största och snabbast växande folkhälsoproblemen och kräver ett skifte mot mer förebyggande, tillgängliga och samordnade insatser. För att vända utvecklingen behöver Region Östergötland stärka hela vårdkedjan från tidiga hälsofrämjande insatser till snabb och jämlik tillgång till bedömning och behandling när behov uppstår. Särskilt viktigt är att fler barn och unga får stöd i tid, att primärvårdens roll som första linjens vård stärks och att vägen in till vården är tydlig, tillgänglig och samordnad.

Styrtal

- Andelen ungdomar som uppger god psykisk hälsa i "Om mig" ska öka
- Tillgängligheten till nybesök och behandling inom psykiatri ska sjunka (nuläge 32% nybesök, 9% behandling)
- Tillgängligheten till BUP ska förbättras (nuläge 48% nybesök, 8% behandling)
- Tillgången till behandling för psykisk ohälsa i primärvården ska öka

För att arbetet mot psykisk ohälsa ska bli långsiktigt och verkningsfullt krävs att Region Östergötland tar en tydlig ledande roll i att utveckla hållbara samverkansformer tillsammans med kommuner. Barn och unga i utsatthet ska mötas av samordnade insatser, där det förebyggande och hälsofrämjande arbetet stärks tidigt i livet. Samverkan mellan hälso- och sjukvården, skola, förskola och socialtjänst är avgörande för att insatser ska sättas in i tid och vara samordnade. Den gemensamma samverkansstrukturen för barn och unga i Östergötland är ett viktigt första steg, men behöver breddas och vidareutvecklas. Därför föreslås ett uppdrag om förstärkt samverkan mellan Region Östergötland och länets kommuner, med särskilt fokus på att möta barns och ungas psykiska ohälsa men också på ett mer systematiskt förebyggande och främjande arbete.

Samtidigt är det avgörande att tillgängligheten till psykiatricentrum förbättras, så att fler snabbt får rätt hjälp i ett tidigt skede. Därför införs ett uppdrag om nya arbetssätt för förbättrad tillgänglighet till första bedömning och behandling inom psykiatri. Arbetssätten ska vara samordnade, flexibla och bidra till kortare väntetider samt tidigare insatser, så att fler kan få hjälp innan problemen förvärras.

Primärvården har en central roll som första linjens vård vid psykisk ohälsa och behöver därför stärkas för att bättre kunna möta både lindrigare och mer komplexa behov. För att öka tillgänglighet, kontinuitet och tidiga insatser krävs ett förstärkt uppdrag, utvecklade arbetssätt och bättre förutsättningar för teamarbete och samordning med psykiatri och andra aktörer. Målet är att fler ska få rätt insats i rätt tid i primärvården, innan problemen fördjupas och behovet av specialistvård ökar. Detta är en central del i omställningen mot en mer nära och förebyggande vård inom psykisk hälsa.

Utöver detta behöver Regionen bidra med verktyg för förebyggande arbete i unga år. Gemensamma indikatorer, hållbara samverkansformer och förutsättningar för samsyn i nära samarbete med kommuner och civilsamhälle behövs. Satsningar på barnrättsperspektiv, barnkonsekvensanalyser och systematisk uppföljning av ungas psykiska hälsa är viktiga delar i detta arbete. Här krävs ett gemensamt och sammanhållet förebyggande arbete som knyter samman stöd till föräldraskap, barns och ungas livsmiljö samt tidig upptäckt av psykisk

ohälsa. Därför föreslås ett uppdrag om förebyggande arbete under de tidiga levnadsåren.

Uppdrag 2027	Nämnd
Psykisk hälsa i samverkan	HSN
Förbättrad tillgänglighet	HSN
Förstärkt kapacitet att möta psykisk ohälsa i primärvården	HSN
Förebyggande arbete i unga år	HSN

Empatiskt sjukvårdssystem

Hälso- och sjukvården ska vara tillgänglig, sammanhållen och lyhörd för patientens behov – både i det kliniska mötet och genom hela vårdresan. I dag upplever många patienter fragmenterade vårdförlopp, brist på kontinuitet, otydliga kontaktvägar och otillräcklig samordning mellan olika vårdnivåer. Ett empatiskt sjukvårdssystem kännetecknas av hög grad av personcentrering, tydlig kommunikation, överblickbara vårdkedjor samt ett vårdutbud där digitala och fysiska insatser samverkar sömlöst. Regionens egna mätningar visar fortsatt brister inom bemötande, tillgänglighet och kontinuitet, samtidigt som viktiga initiativ redan pågår inom exempelvis personcentrerade vårdförlopp, egenmonitorering, äldreomsorg och digital utveckling. Fokusområdet handlar därför om att ta nästa steg: att omsätta dessa initiativ i ett sammanhållet och systematiskt arbetssätt där det empatiska perspektivet genomsyrar vårdens struktur, teknik och kultur.

Styrtal

- Andelen patienter med fast vårdkontakt ska öka (långvariga behov eller visa att det är patienter med återkommande besök)
- Upplevelsen om att vården ges på lika villkor ska öka (nuläge 61%)
- Andelen patienter som anger ett positivt helhetsintryck av vården i patientenkäten ska öka med 10% (basår 2025)
- Andelen boende i socioekonomiskt utsatta områden som nås av hälsofrämjande insatser ska öka

Patienter med komplexa vårdbehov eller kroniska sjukdomar riskerar i dag att hamna mellan olika vårdnivåer och vårdgivare. Trots införandet av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSVF) kvarstår brister i koordinering och kontinuitet samtidigt som tillgången till fast vårdkontakt är fortfarande otillräcklig. Det krävs därför en tydlig förflyttning mot ett mer stödjande och vägledande vårdssystem, där varje patient har en tydlig kontaktväg, en samlad och överskådlig vårdplan samt rätt till samordnad information från olika aktörer.

Den digitala utvecklingen skapar samtidigt nya möjligheter att stärka delaktighet och trygghet, särskilt genom egenmonitorering och digital uppföljning. Pilotprojekt inom KOL visar att sjukhusinläggningar kan minska med över 80 procent genom egenmonitorering. För att denna utveckling ska komma fler patienter till del krävs medicinskt förankrade riktlinjer, långsiktig förvaltning samt en digital infrastruktur som är inkluderande, robust och tillgänglig för alla.

Nationella patientenkäten 2025 visar att Region Östergötland placerar sig bland de sämre regionerna inom områden som emotionellt stöd, respekt, delaktighet och tillgänglighet. Detta understryker behovet av insatser som stärker vårdens förmåga att arbeta mer personcentrerat, samt att utveckla strukturer där patientens upplevelse tas tillvara som en systematisk kunskapskälla.

Utvecklingen mot en mer jämlik och jämställd vård går fortsatt för långsamt, och skillnader i hälsa, tillgång till vård och vårdupplevelse kvarstår mellan olika grupper i befolkningen. Kvinnor upplever i lägre grad än män att vården är tillgänglig, kontinuerlig och samordnad, och endast en begränsad andel av invånarna upplever att vården ges på lika villkor. Därför föreslås ett uppdrag om jämlik vård, med syfte att minska omotiverade skillnader i tillgång och bemötande. Arbetet ska bidra till ett mer jämställt och tillgängligt vårdssystem där vården

ges på lika villkor, oavsett kön, bakgrund, socioekonomiska förutsättningar eller funktionsförmåga. Särskilt fokus ska ligga på att stärka kontinuitet och samordning, minska skillnader i vårdupplevelse.

Uppdrag 2027	Nämnd
Sammanhållen vårdnavigation	RS/HSN
Breddinförande egenmonitorering	RS/HSN
Empati på systemnivå	RS
Jämlik vård	RS/HSN

Förflyttning nära vård

Idén om en nära vård har diskuterats i över två decennier, vilket i sig visar att omställningen ännu inte har genomförts i den takt som krävs. Målet om en vård som är tillgänglig, samordnad och trygg nära invånarna har ett brett stöd, men den faktiska förflyttningen har varit alltför långsam, både vad gäller resursfördelning, mandat och strukturella förändringar. Nu krävs en mer kraftfull, systematisk och uthållig omställning.

Styrtal

• Primärvårdens andel av vårdbudgeten ska öka
• Antalet vård dagar för utskrivningsklara patienter ska minska (nuläge 1023)
• Oplanerade återinläggningar inom 30 dagar för patienter 65+ ska minska (nuläge 15%)
• Det genomsnittliga antalet listade patienter/läkare i primärvården ska minska (nuläge 1 244)
• Antalet vårdplatser ska öka

I grunden handlar omställningen till nära vård om att flytta tyngdpunkten i vårdssystemet från sjukhusen till primärvården, och att bygga vården underifrån med patienten i centrum och vårdcentralen som nav. För att detta ska vara möjligt krävs en tydligare rollfördelning och en väsentligt stärkt kapacitet i primärvården. Den måste ges förutsättningar att ta ett helhetsansvar för vårdkedjan, inklusive samordning, uppföljning och ett mer proaktivt arbete med invånarnas hälsa. Därför föreslås ett uppdrag om att stärka primärvårdens kapacitet och mandat, med fokus på multiprofessionella team, tydliga uppdrag och förbättrad samverkan mellan vårdens olika nivåer. Tillgången till psykologer, specialistsjuksköterskor och fysioterapeuter är central för att detta ska fungera i praktiken. Likaså behöver möjligheterna att arbeta i team och i nära samverkan med kommunal vård och omsorg stärkas. I särskilt utsatta områden behöver primärvårdens uppdrag dessutom breddas till att i högre grad omfatta hälsofrämjande och förebyggande insatser, exempelvis förstärkt föräldrastöd och riktade insatser via barnavårdscentral (BVC).

En central del av nära vård är att vården ska komma närmare människor, inte enbart geografiskt, utan också organisatoriskt och praktiskt. Det handlar om att erbjuda mobil vård och hemsjukvård som reella alternativ till mottagningsbesök, särskilt för äldre och personer med långvariga eller sammansatta vårdbehov. För att utveckla detta föreslås ett uppdrag om mobil vård och hemsjukvård, där gemensamma team, digitala arbetssätt och samverkansavtal med kommunerna utgör kärnan.

För att särskilt möta behoven hos den växande äldre befolkningen har äldremottagningar etablerats vid de flesta vårdcentraler, och en funktion med äldrevårdsansvar är under utveckling. Dessa insatser behöver nu fördjupas och omfatta hela vårdkedjan, inklusive stärkt samverkan med kommunerna, så att multisjuka äldre inte riskerar onödiga sjukhusinläggningar eller bristande kontinuitet i vårdplaneringen. I samverkan med kommunerna behöver regionen även utveckla mer effektiva vårdflöden samt fortsätta arbetet med sjukhusvård i hemmet. Vården behöver i större utsträckning organiseras utifrån äldres samlade behov, med tydligare vårdplanering, bättre övergångar mellan vårdnivåer och ökad kontinuitet.

Ett ytterligare uppdrag handlar om att genomföra en pilot för prioriteringsarbete kopplat till primärvården. I dag styrs en alltför stor del av primärvårdens resurser av efterfrågan på snabb behandling av relativt enkla och okomplicerade tillstånd. Uppdraget innebär att primärvården ska analyseras ur ett behovs- och befolkningsperspektiv, och att verksamheten därefter dimensioneras mer systematiskt utifrån faktiska behov snarare än enbart efterfrågan.

Uppdrag 2027	Nämnd
Stärka primärvårdens kapacitet och mandat	RS/HSN
Utveckla den mobila vården och hemsjukvården	RS/HSN
Förbättrade äldrevårdsflöden	HSN
Prioriteringspilot i primärvården	HSN

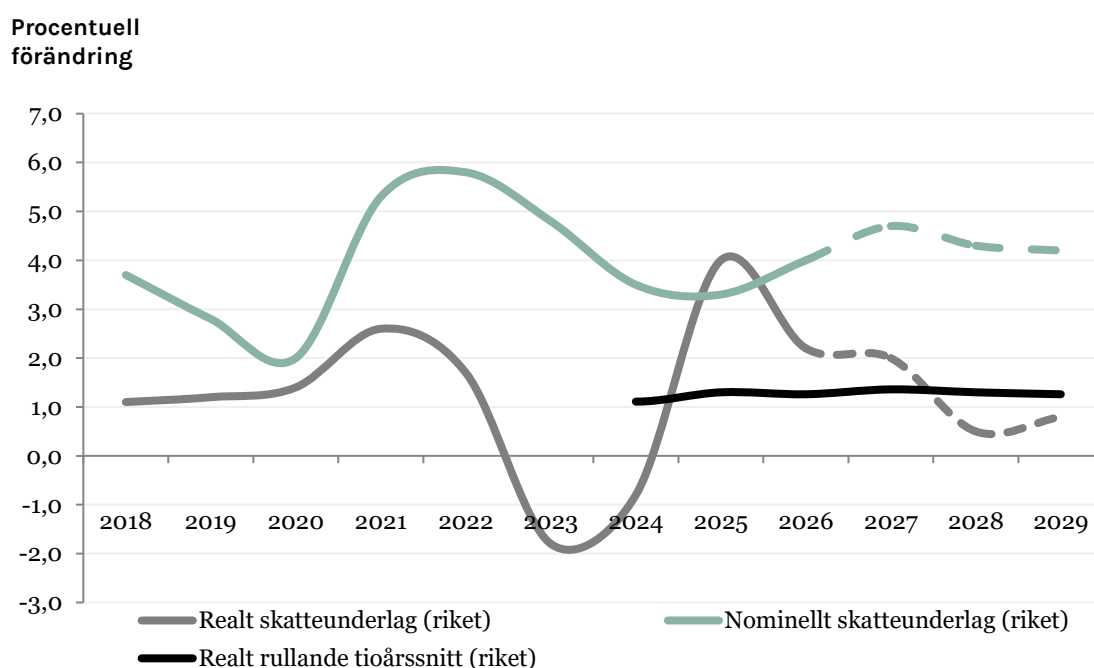

Ekonomiavsnitt

Ekonomi under budgetperioden

Svensk ekonomi påverkas fortsatt av utvecklingen i omvärlden, vilket skapar osäkerhet kring de ekonomiska förutsättningarna och bidrar till svårbedömda prognoser. Inflationstakten har stabiliserats närmare Riksbankens mål och möjliggjort successiva räntesänkningar under 2025 och 2026. Samtidigt kvarstår osäkerheter kopplade till utvecklingen i USA och euroområdet, fortsatta handelspolitiska konflikter mellan USA, Kina och EU samt de geopolitiska konflikterna i Ukraina och Mellanöstern. Störningar på energi- och oljemarknaderna riskerar fortsatt att påverka inflation, konsumtion och investeringar negativt och därmed förskjuta återhämtningen i ekonomin. Om osäkerheten fördjupas kan det slå mot svensk export och tillväxt, vilket i sin tur påverkar skatteunderlaget och den regionala ekonomin negativt.

Sverige befinner sig fortsatt i lågkonjunktur men återhämtningen har stärkts jämfört med tidigare bedömningar. BNP ökade med 1,8 procent 2025 och väntas öka med cirka 2,5 procent under 2026 samt 2,6 procent under 2027.

Figur 1. Skatteunderlagsutveckling nominell (grön), real (grå) och tioårigt rullande genomsnitt (svart).

Långsiktigt stabil ekonomi och utökad baskapacitet i primärvård och psykiatri under budgetperioden

Efter ett omfattande omställningsarbete med stora kostnadsreduceringar uppvisade regionen under 2025 återigen en ekonomi i balans. Bedömningen för 2026 och de kommande tre åren är att regionen ska leverera ett överskott på minst 1 procent.

Med ett budgeterat överskott på 1 procent årligen kommer regionen att ha ett eget kapital på 3 miljarder vid utgången av 2029. Tillfälligt låga pensionskostnader i början av planeringsperioden bidrar till att bygga upp det egna kapitalet. Pensionskostnaderna

beräknas år 2029 ligga högre än normal nivå varför reformutrymmet är begränsat år 2027 för att långsiktigt klara en ekonomi i balans.

Nya behov måste därför till största del klaras inom befintlig ekonomi och omfördelas genom en öppen prioriteringsprocess. Detta måste göras med tydliga mål för hur satsningarna ska förändra verksamheterna till det bättre. Primärvården förstärks med en total satsning på 305 miljoner under perioden 2026-2028 för att bygga vården underifrån med patienten i centrum och vårdcentralen som nav. 180 miljoner riktas till att stärka primärvårdens baskapacitet genom utökad läkartäthet. 105 miljoner kronor av satsningen avser ytterligare utökning av antalet ST-tjänster inom allmänmedicin. Utöver det tillförs medel för förebyggande arbete samt arbete mot psykisk ohälsa i primärvården. Genom dessa satsningar görs en reell förflyttning av resurser till den nära vården och primärvårdens andel av de totala hälso- och sjukvårdskostnaderna kommer att öka. Utöver förstärkning av primärvården görs satsningar på stärkt baskapacitet inom psykiatri på 34 miljoner kronor samt engångsmedel till rättspsykiatri på 20 miljoner kronor för att möta ökad beläggning. 50 miljoner reserveras för att möta kostnadsökningar för nya läkemedel. Förstärkning av hållbarhetsarbetet görs med 4 miljoner, samt ekologisk mat med 1 miljon. Fritt antal resor inom kommunöverskridande färdtjänst återinförs efter tidigare begränsningar genom tillförda medel på 7 miljoner kronor. Sommarlovskort för unga subventioneras med 3 miljoner kronor. En förstärkning av kulturen görs med 2 miljoner kronor samt folkbildning med 1 miljon kronor. Arbetet med förstärkt cybersäkerhet fortsätter. 30 miljoner avsätts 2027 inom den samlade förstärkningen på 100 miljoner kronor.

I juni fattas beslut om Program för god ekonomisk hushållning. Balans i den löpande ekonomin är en förutsättning för att skapa en långsiktigt stabil ekonomi. Omställningsarbetet har byggt grunden för en långsiktigt hållbar ekonomi. Målet i programmet är att regionen ska ha ett överskott motsvarande 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag över en rullande fyraårsperiod från och med 2026, för att på så sätt nå en soliditet på mer än 10 procent efter periodens slut och bygga upp en likviditet för kommande pensionsutbetalningar.

Budget 2027-2029

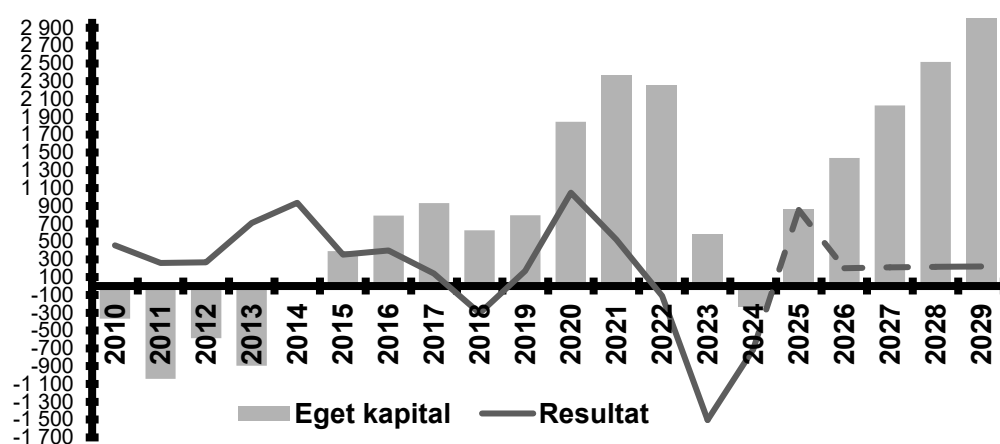
God ekonomisk hushållning

Enligt lag ska regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inkluderar god verksamhet och god ekonomi.

I regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning (förslag till beslut på regionfullmäktige i juni) definieras god verksamhet med att måluppfyllelsen för verksamhet och grunduppdrag utvecklas i önskvärd riktning. God ekonomi definieras som årliga positiva resultat som över en fyraårsperiod ska ligga på 2 procent. Eget kapital inklusive ansvarsförbindelse ska uppgå till 3 000 miljoner kronor senast 2029.

För att möjliggöra en ekonomi i balans krävs återhållsamhet av nyttjande av eventuella ökningarna av skatteintäkter samt generella och riktade statsbidrag. Inriktningen är att dessa medel reserveras. Eventuella beslut att nyttja tillkommande medel ska värderas med hänsyn till regionens totala ekonomiska ställning.

I regionens program finns målet att investeringsnivån ska ligga mellan 1 400 miljoner kronor och 1 600 miljoner kronor. I denna treårsbudget är investeringsnivån 1 500 miljoner kronor per år. Vidare är målet att betalningsförmågan ska säkerställas för att möta kortfristiga utbetalningar och långfristiga förpliktelser. Nedan redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid.

Figur 2. Resultat (linje) och eget kapital (staplar) i miljoner kronor 2010-2025, prognos 2026 och denna treårsbudget 2027-2029. Resultat redovisat enligt fullfonderingsmodell till och med 2023 och enligt blandmodell från och med 2024. Eget kapital redovisas efter att hänsyn tagits till hela pensionsförpliktelsen det vill säga enligt fullfonderingsmodell.

Nedan tabell redovisar utveckling av resultat (blandmodell) och eget kapital (fullfonderingsmodell) utifrån kända förutsättningar, fattade och föreslagna beslut.

Tabell 1 Resultat och eget kapital

(miljoner kronor)

	2027	2028	2029
Resultat (blandmodell)	210	215	220
Eget kapital (fullfonderingsmodell)	2 029	2 518	3 090

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionskatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2026 till 11,55. För år 2027 föreslås oförändrad utdebitering.

Skatt och utjämning

Skatteunderlaget under budgetperioden bedöms i stort sett oförändrat mot tidigare. Nationellt och realt bedöms skatteunderlaget öka med två procent under 2027.

I jämförelse med föregående treårsbudget bedöms skatter och utjämning minska med omkring 20 miljoner kronor årligen.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten har förändrats till nettobidrag efter återbetalning av rabatter. Mot bakgrund av utfall 2026 och nya bedömningar av Socialstyrelsen bedöms bidraget bli 50 miljoner kronor lägre 2027 än som bedömdes i föregående treårsbudget. Nedjusteringen beror på effekt av patentutgång.

Nettoeffekten dämpas av hur andra poster med koppling till läkemedel utvecklas, till exempel ökade egenavgifter.

Statsbidraget bedöms framåt att öka med 2,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

Det finns osäkerheter i bedömningen av riktade statsbidrag. Tidsbegränsade statsbidrag löper ut, till exempel för tillgänglighet, nära vård och kvinnors hälsa. Finansiering är väsentlig och regionens bedömning är att riktade statsbidrag kommer vara i den nivå som tidigare antagits, vilket är 870 miljoner kronor per år. I nuläget saknas information om motsvarande 230 miljoner kronor av detta. Antagandet bygger på att statsbidragen till sektorn inte sänks, utan förnyas eller omdanas i någon form.

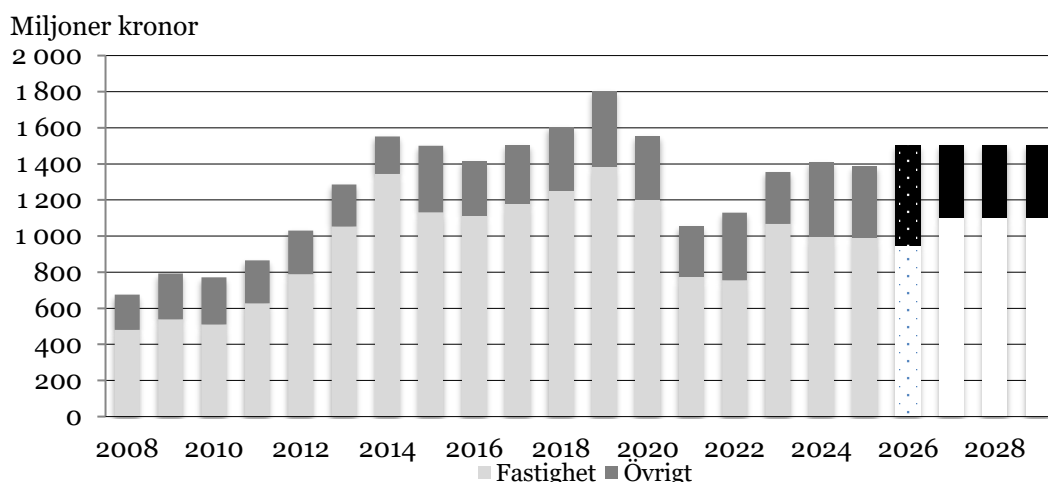
Löne- och prisutveckling

Uppräkning för löne- och prisutveckling 2027 fastställs till 3,0 procent mot bakgrund av SKR:s bedömningar under våren 2026.

Investeringar

Investeringarna uppgår till 1 500 miljoner kronor per år 2027–2029. Av investeringarna utgör fastighetsinvesteringar 1 100 miljoner kronor årligen. De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt utveckling av nära vård. Framåt planeras ombyggnad av Lasarettet i Motala samt nya vårdcentraler i Valdemarsvik och Ödeshög. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökningen. Reserveringar är avsatta inom finansförvaltningen.

Eventuellt nya inhyrda lokaler som ska klassificeras som finansiell leasing ryms inom investeringsplanen. Konsekvensen blir inledningsvis en ökad anläggningstillgång och motsvarande långfristigt lån. Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer vara 1 645 miljoner kronor 2027, 1 603 miljoner kronor 2028 och 1 602 miljoner kronor 2029. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik genom AB Östgötatrafiken samt tvätteri och textiltjänst genom TvNo Textilservice AB.

Figur 3. Region Östergötlands totala investeringar 2008–2025, prognos 2026 och denna treårsbudget från och med 2027.

Pensionskostnader

Region Östergötland tillämpar från och med 2024 redovisning av pensioner enligt blandmodell i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Blandmodell innebär att pensionsintjänande före 1998 kostnadsförs vid utbetalning samtidigt som pensionsintjänande från och med 1998 kostnadsförs vid intjänande. Regionens avsättning och kostnader för pensioner har under senare år påverkats av förändrade livslängdsfaktorer, nytt pensionsavtal, förändrade avgiftsnivåer och höga uppräkningsfaktorer. Reserveringar av medel görs utöver pensionsadministratörens prognos för att med bibehållet resultat kunna hantera tillfälliga puckelkostnader; 2027 (258 miljoner kronor) och 2028 (85 miljoner kronor).

Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna

Den negativa ekonomiska utvecklingen har vänt vilket skapar förutsättningar att möta regionens utmaningar och utvecklingsbehov. Processen har krävt mycket arbete och inneburit oro och omställning för medarbetare och patienter. Under såväl 2025 som 2024 hade regionen den lägsta nettokostnadsutvecklingen av samtliga regioner. Strukturjusterad kostnad för hälso- och sjukvård låg inför omställningsarbetet högst efter region Gotland. Efter år 2024, med effekt av omställningsarbetet, ligger Region Östergötland strax under snittet för riket. Även under 2025 hade regionen den lägsta nettokostnadsutvecklingen av alla regioner varför den strukturjusterade kostnaden för hälso- och sjukvård bör förbättras även för 2025.

Produktionsenheternas resultat

Produktionsenheternas resultat bedöms vara i balans 2027. Hälso- och sjukvården har gått från ett underskott på 1,7 miljarder till ett resultat på minus 152 miljoner kronor. För 2026 beräknas hälso- och sjukvården fortsatt visa underskott i ungefär samma nivå som 2025. Detta underskott beror på att målen från omställningen inte fullt ut har uppnåtts.

Långfristig upplåning

I tidigare treårsbudgetar har beslut fattats om ram för långfristig upplåning om totalt 1 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter med externa hyresgäster där finansieringen hanteras separat. Planerade fastighetsinvesteringar drar ut på tiden och det är inte aktuellt med upplåning för år 2026. Långfristig upplåning bedöms bli aktuell 2028–2029.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Likvida medel väntas uppgå till omkring 9 miljarder kronor och ge genomsnittlig avkastning om tre procent, vilket motsvarar cirka 270 miljoner kronor. Likviditeten påverkas av resultatet, av investeringsutgifter, pensionsutbetalningar och upplåning.

Satsningar

Nya satsningar under 2027 riktas mot förstärkning av baskapaciteten i primärvården, basförstärkning i psykiatri, arbete mot psykisk ohälsa, förebyggande insatser, samt fortsatt satsning på ST-läkare i primärvården. I budgeten ligger också medel för förstärkt hållbarhetsarbete, en satsning på ekologiska livsmedel, medel för att återinföra fria resor med länsövergripande färdtjänst samt budgetförstärkning till kultur och folkbildning. Medel riktas även till ökad cybersäkerhet.

Tabell 2 Satsningar

(miljoner kronor)

	2027
Baskapacitet PV	70
Baskapacitet psykiatri och våldsutsatta	34
Förebyggande arbete	10
Rehabilitering	10
Psykisk ohälsa	10
Engångsmedel (RPR utomlänsvård)	20
Hälso- och sjukvårdsnämnden	154
ST i primärvård	30
IT, cybersäkerhet, robusthet	30
Förstärkt hållbarhetsarbete	4
Ekologisk mat	2
Engångsmedel (oförutsett)	20
Regionstyrelsen	86
Sommarlovskort	3
Kommunöverskridande färdtjänst	7
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	10
Folkbildning	1
Kulturcentrum Öst	2
Regionutvecklingsnämnden	3
Totalt	253

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram förstärks med 154 miljoner kronor. 70 miljoner kronor avser långsiktig förstärkning av baskapacitet inom primärvård. 34 miljoner kronor avser långsiktig förstärkning av baskapaciteten i psykiatri. Nämnden erhåller även 10 miljoner kronor för att understödja arbetet mot psykisk ohälsa i linje med de uppdrag som ges i budgeten samt 10 miljoner kronor för förebyggande och rehabiliterande insatser. Nämnden erhåller även engångsmedel under 2026 för puckelkostnader inom rättspsykiatri.

Regionstyrelsens ram utökas med 86 miljoner kronor varav 30 miljoner avser fortsatt satsning på ST-läkare i primärvård. 4 miljoner kronor erhålls för att förstärka det systematiska hållbarhetsarbetet och 1 miljon kronor går till att öka andelen ekologiska livsmedel. 30 miljoner kronor satsas på IT, cybersäkerhet och robusthet som en del i en flerårig satsning. Regionstyrelsen erhåller även engångsmedel på 20 miljoner kronor.

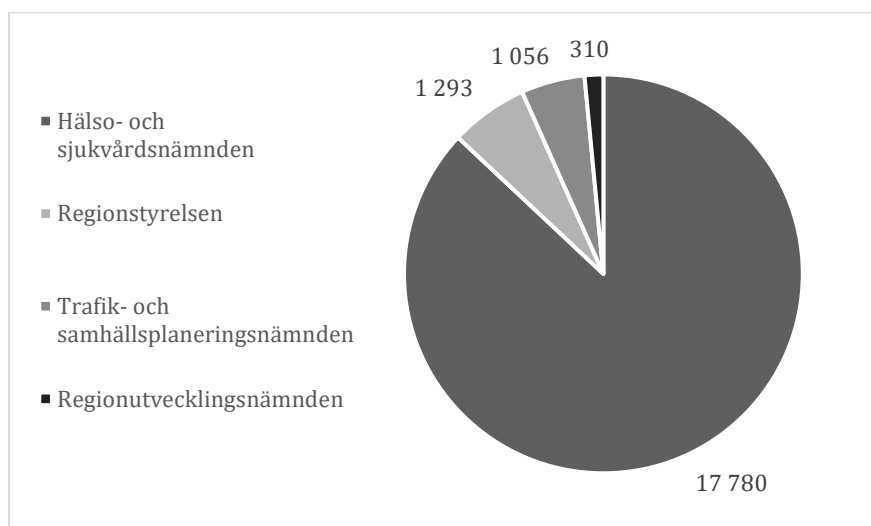
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden förstärks med 10 miljoner kronor. 3 miljoner avser sommarlovskort i kollektivtrafiken för barn och unga. 7 miljoner kronor avsätts för att förbättra villkoren för människor som har behov av länsövergripande färdtjänst. Samtidigt

reduceras ramen med 8 miljoner kronor som en konsekvens av ett omförhandlat avtal för Mälardalstrafik som ger en lägre kostnad för regionen.

Regionutvecklingsnämnden tillförs 1 miljon för att stärka arbetet med folkbildning, delvis genom medel till Lunnevad men även i samverkan med studieförbund. 2 miljoner kronor avser en förstärkning och möjliggöra utveckling av kulturverksamheter i länet.

Regionbidragets fördelning framgår av figur 4 och en alternativt beskriven resultaträkning, med nettokostnader uppdelad per nämnd, framgår av tabell 3.

Figur 4. Regionbidragets fördelning per styrelse/nämnd 2027 (inklusive engångsmedel), miljoner kronor.

Tabell 3 Alternativ resultaträkning
(miljoner kronor)

	2027
Regionstyrelsen	-1 293
Hälsö- och sjukvårdsnämnden	-17 780
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-1 056
Regionutvecklingsnämnden	-310
Övriga poster	111
Verksamhetens nettokostnader	-20 328
Skatteintäkter	15 467
Generella statsbidrag och utjämning	4 990
Verksamhetens resultat	129
Finansiella intäkter	270
Finansiella kostnader	-189
Resultat efter finansiella poster	210
Extraordinära poster	
Årets resultat	210

Reserveringar

Utöver satsningar och nya beslut reserveras medel inom finansförvaltningen som efter beslut i regionstyrelsen kan nyttjas 2027 utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Bland reserveringar finns utrymme för nya läkemedel som beslutas enligt fastställd läkemedelsmodell för sjukhuskliniker.

Tabell 4 Reserveringar

(miljoner kronor)

	2027	2028	2029
HSN Baskapacitet PV 2028		40	40
HSN Baskapacitet PV 2029			40
HSN Läkemedel Lagerhantering/distribution RÖ 2024/11635	12	12	12
HSN Läkemedel 2027	50	50	50
HSN Läkemedel 2028		50	50
HSN Läkemedel 2029			50
HSN Intern omprioritering/omfördelningsbehov 2027	-50	-50	-50
HSN Intern omprioritering/omfördelningsbehov 2028		-50	-50
HSN Intern omprioritering/omfördelningsbehov 2029			-50
RS Cosmic, IT-infra m m	13	53	73
RS ST-läkare PV 2028		30	30
RS ST-läkare PV 2029			15
FIN STB (vattkoppsvaccin, samsjuklighet)	25	25	25
FIN oförutsett	100	100	100
FIN Engångsmedel		20	10
Summa	150	280	345

Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden

Förändringar jämfört med föregående treårsbudget redovisas i tabell 5. Resultatet utgår från blandmodell och resultatmålen har höjts utifrån målet för god ekonomi.

Tabell 5 Resultatpåverkande förändringar

(miljoner kronor)

	2027	2028	2029
Resultat treårsbudget 2026-2028 före omfördeln.	210	215	220
Upplösta reserveringar, fattade beslut och omfördelning	384	479	570
Resultat efter upplösta reserveringar	594	694	790
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatter och statsbidrag	-19	-13	-28
Pensionsposter	240	56	43
Poster finans, fastighet, beslut/omfördelningar m m	-202	-29	-27
Nya beslut och satsningar (tabell Satsningar)	-253	-213	-213
Reserveringar (tabell Reserveringar)	-150	-280	-345
Resultat treårsbudget 2027-2029	210	215	220

Ekonomi i kommunala koncernföretag

Enligt lag som gäller från 2024 (efter utredning om god kommunal hushållning, SOU 2021:75) ska budget innehålla redogörelse för ekonomin i kommunala koncernföretag. Region Östergötland redovisar koncernbolagens budgeterade resultat och soliditet för 2027, med undantag för AB Kinda Kanal och ALMI, som ej konsolideras. Region Östergötlands samlade verksamhet och ägarandelar presenteras i bilaga.

Tabell 6 Kommunala koncernföretag

	Resultat (miljoner kronor)	Soliditet (procent)
AB Östgötatrafiken	-18,0	13
Scenkonst Öst AB	0,0	43
TvNo Textilservice AB	1,6	65

Balanskrav

Negativa resultat ska återställas inom tre år om inte synnerliga skäl anges.

Balanskravsresultatet beräknas sidoordnat med justeringar för vissa poster. Om det i årsredovisning konstateras ett balanskravsunderskott ska fullmäktige besluta om åtgärdsplan och återställa underskottet inom tre år om inte synnerliga skäl kan åberopas. Stark finansiell

ställning är ett synnerligt skäl och utgör en buffert för investeringar och handlingsfrihet. Bedömning av finansiell ställning och eget kapital i detta hänseende ska ske utifrån fullfonderingsmodell, det vill säga med hela pensionsförpliktelsen redovisad i balansräkningen.

Med budgeterat resultat enligt blandmodell 2027 bedöms tidigare negativa resultat återställas och återuppbyggnad av eget kapital till drygt 2 000 miljoner kronor enligt fullfonderingsmodell uppnås vid 2027 års utgång.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

- att anta Treårsbudget för 2027-2029,
- att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2027-2029 enligt bilaga 2,
- att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2027 i enlighet med denna treårsbudget,
- att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 146 000 kronor (2027 års nivå) samt
- att fastställa skattesatsen för 2027 till 11,55 kronor per skattekrona.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Verksamhetens intäkter	4 402	4 494	4 661	5 602	5 694	5 861
Verksamhetens kostnader	-23 660	-24 200	-24 954	-24 766	-25 290	-26 044
Avskrivningar	-1 070	-1 080	-1 080	-1 170	-1 180	-1 180
Verksamhetens nettokostnader	-20 328	-20 786	-21 373	-20 334	-20 776	-21 363
Skatteintäkter	15 467	16 144	16 775	15 467	16 144	16 775
Generella statsbidrag och utjämning	3 085	3 119	3 161	3 085	3 119	3 161
Generella statsbidrag - läkemedel	1 905	1 953	2 002	1 905	1 953	2 002
Verksamhetens resultat	129	430	565	123	440	575
Finansiella intäkter	270	273	275	270	273	275
Finansiella kostnader	-189	-488	-620	-199	-498	-630
Resultat efter finansiella poster	210	215	220	194	215	220
Extraordinära poster						
Årets resultat	210	215	220	194	215	220

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2027	2028	2029	2027	2028	2029
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	210	215	220	194	215	220
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 177	1 552	1 757	1 287	1 662	1 867
Utbetalning av pensioner inkl. löneskatt	-329	-369	-397	-329	-369	-397
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 058	1 398	1 580	1 152	1 508	1 690
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar						
Ökning (-)/minskning (+) förråd m.m.	-14	-30	-10	-14	-30	-10
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-20	0	0	-20		
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 024	1 368	1 570	1 118	1 478	1 680
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 500	-1 500	-1 500	-1 581	-1 645	-1 563
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar		-348	-550	-13	-313	-597
Avyttring av finansiella tillgångar	381			381		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 119	-1 848	-2 050	-1 213	-1 958	-2 160
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		500	500		500	500
Nyupptagna leasinglån						
Amortering av skuld	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-20	480	480	-20	480	480
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	-115	0	0	-115	0	0
Likvida medel vid årets början	1 115	1 000	1 000	1 165	1 050	1 050
Likvida medel vid årets slut	1 000	1 000	1 000	1 050	1 050	1 050
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	1 070	1 080	1 080	1 170	1 180	1 180
Gjorda avsättningar pensioner	377	745	952	387	755	962
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-270	-273	-275	-270	-273	-275

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

TILLGÅNGAR

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	75	75	75	75	75	75
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10 429	10 744	11 049	10 429	10 744	11 049
Maskiner och inventarier	2 701	2 746	2 791	3 483	3 531	3 578
Materiella anläggningstillgångar	13 130	13 490	13 840	13 912	14 275	14 627
Finansiella anläggningstillgångar	125	125	125	95	95	95
Summa anläggningstillgångar	13 330	13 690	14 040	14 082	14 445	14 797
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	380	410	420	380	410	420
Fordringar	1 800	1 800	1 800	1 830	1 830	1 830
Kortfristiga placeringar (pensionsförvaltning)	7 876	8 557	9 450	7 876	8 557	9 450
Kortfristiga placeringar (finansförvaltning)	650	650	650	675	675	675
Kassa och bank	350	350	350	375	375	375
Summa omsättningstillgångar	11 056	11 767	12 670	11 136	11 847	12 750
Summa tillgångar	24 386	25 457	26 710	25 218	26 292	27 547

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	7 471	7 681	7 896	7 640	7 834	8 049
Årets resultat	210	215	220	194	215	220
Justering eget kapital						
Eget kapital vid årets slut	7 681	7 896	8 116	7 834	8 049	8 269
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12 584	12 963	13 519	12 594	12 973	13 529
Andra avsättningar				30	30	30
Summa avsättningar	12 584	12 963	13 519	12 624	13 003	13 559
Skulder						
Långfristiga skulder	321	798	1 275	571	1 048	1 525
Kortfristiga skulder	3 800	3 800	3 800	4 189	4 192	4 194
Summa skulder	4 121	4 598	5 075	4 760	5 240	5 719
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	24 386	25 457	26 710	25 218	26 292	27 547
Panter och ansvarsförbindelser:						
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	5 652	5 172	4 972	5 652	5 172	4 972
Pensionsförpliktelser för förtroendevalda	15	15	15	15	15	15
Övriga ansvarsförbindelser	489	489	489	1 555	1 555	1 555
Årets resultat enligt fullfonderingsmodell	592	489	572	576	489	572
Utgående eget kapital enligt fullfonderingsmodell	2 029	2 518	3 090	2 198	2 671	3 243
Soliditet enligt fullfonderingsmodell	8,3%	9,9%	11,6%	8,7%	10,2%	11,8%

Bilaga 1 - Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötlands samlade verksamhet Region Östergötland bedriver, i egen regi eller tillsammans med kommuner, andra regioner eller andra aktörer, privaträttslig verksamhet i form av aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelser. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet när det gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i befintliga bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmodobudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag³ och de uppdragsföretag⁴ där Region Östergötland är ensam ägare eller samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något deläggande redovisas endast i vad som framgår av figur 5.

Politisk organisation	Den egna verksamheten	Koncernföretag	Uppdragsföretag
Regionfullmäktige	Regiondirektör	Dotterföretag AB Östgötatrafiken (RÖ:s andel 100 %) Scenkonst Öst AB (RÖ:s andel 55 %) Intresseföretag TvNo Textilservice AB (RÖ:s andel 49 %) ALMI Företagspartner Östergötland AB (RÖ:s andel 49 %) AB Kinda Kanal (RÖ:s andel 47 %)	Andra samägda företag Inera AB (RÖ:s andel 0,16 %) Östsvenska Yrkehögskolan AB (RÖ:s andel 8,3 %) AB Transitio (RÖ:s andel 5 %) Mälardalstrafik MÅLAB AB (RÖ:s andel 13 %) Samverkansprojektet E22 AB (RÖ:s andel 20 %)
Regionstyrelsen	Hälsö- och sjukvård		Patientförsäkringen, LÖF (RÖ:s andel 4,5 %)
Hälsö- och sjukvårdsnämnden	Folkandvård		Kommunalförbundet Skandionkliniken (RÖ:s andel 14 %)
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	Regionledning och verksamhetsstöd		Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (RÖ:s andel 4,5 %)
Regionutvecklingsnämnden	Skolor		Svenska Läkemedelsförsäkringen AB (RÖ:s andel 0,002 % via LFF Service AB)
Samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen		Stiftelser Stiftelsen Östgötlands Länsmuseum	
Revisjonen		Samordningsförbund Samordningsförbundet Östra Östergötland Samordningsförbundet Centrala Östergötland Samordningsförbundet Västra Östergötland	Privata utförare (de största till belopp räknat) Capio Movement AB Falck Ambulans AB Kry Primärvård AB Samariten Ambulans AB Psykiatripartners Östergötland AB Capio Primärvård AB Doktor.se Geria Vårdcentral AB Praktikertjänst AB Socor.se Norrköping Vårdcentral AB Hierta Vårdcentral Vilbergen AB Norrköpings Ögonklinik AB Capio Vårdcentral Johannelund Capio Hjälmhalsen AB Capio Medocular AB H.F. Oral Care AB + ytterligare ca 190 mindre företag
Patientnämnden			

Figur 5. Region Östergötlands samlade verksamhet 2025

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är ansvarig för all kollektivtrafik i länet sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft. Östgötatrafiken blev i samband med det också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring av lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och länsfärdtjänst i Östergötland.

Scenkonst Öst AB

Bolaget bildades 2015 av Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner.

Verksamheten startade 2016 och utgörs av de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och i Norrköping Symfoniorkester AB. Från och med 2023 ingår även Stiftelsen Östgötamusikens verksamhet i bolaget. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökat samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är 55 procent.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice sköter all tvätt åt regionens verksamheter. Bolaget bildades 1978 av dåvarande landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Regionens ägarandel är 49 procent.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och mot avgift hålla den öppen för trafik. Syftet med Region Östergötlands engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Regionens ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Regionens uppdragsföretag – samägda företag

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga regioner. Genom samverkan med regionerna har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. SKR Företag AB övertog 97 procent av aktierna i bolaget från regionerna 2017, i syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och regioner. SKR Företags ägarandel uppgår nu till strax över 50 procent efter att 288 kommuner vardera förvärvat fem aktier. Avsikten var att också erbjuda landets kommuner att förvärva fem aktier vardera. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Almi Östra Mellansverige AB

Bolaget bildades i december 2025 efter en fusion av bolag inom Almi-koncernen, bland annat Almi Företagspartner Östergötland AB där regionen ägde 49 procent. Fusionen innebar att Region Östergötlands andel övergick till det nya bolaget Almi Östra Mellansverige AB med säte i Linköping. Region Östergötland äger 13,7 procent, det statliga moderbolaget Almi AB äger 51 procent och resterande andelar är regionägda. Bolaget verkar i Sörmland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Östergötland. Bolagets övergripande mål är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

Östsvenska Yrkeshögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkeshögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av elva kommuner i länet.

AB Transitio

Transitio är ett bolag som ägs gemensamt av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter.

Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÄLAB AB

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen på ett antal sträckor, framför allt med tåg. Uppdraget utgår ifrån en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. Mälardalstrafik ägs av regionerna i Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolaget ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Ägare är regionerna utmed väg E22 samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Region Östergötlands ägarandel är 20 procent.

Patientförsäkringen, LÖF

Löf (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag) är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Bolagets slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada och bolagets uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Kommunalförbundet Skandionkliniken

Kommunalförbundets medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten drivs av Skandionkliniken i Uppsala och startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund som bildades 2016 med Sveriges samtliga regioner som medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna samt samordna och koordinera ambulansflyget. Verksamheten samordnar och utför ambulanstransporter med flygplan med beredskap vid tre beredskapsbaser i Umeå, Stockholm/Arlanda och Göteborg/Landvetter. Region Östergötland har en fordran på kommunalförbundet som uppgår till 28 miljoner kronor i 2024 års bokslut. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Svenska Läkemedelsföreningen AB

LFF Service AB (LFF) äger Svenska Läkemedelsförsäkringen AB som skapades 1978 genom en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretag i Sverige. Försäkringen ger patienter

möjlighet att kostnadsfritt söka ersättning för oförutsedda läkemedelsskador utan det ekonomiska risktagande som en rättsprocess i domstol innebär. Försäkringen är unik och bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedelsskador i Sverige. LFF ägs gemensamt av forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, ett antal regioner och forsknings- och utvecklingsbolag. Alla delägare äger en aktie var i LFF och antalet anslutna företag är närmare 300. Region Östergötland gick in som delägare i LFF 2022 med en ägarandel som uppgår till cirka 0,3 procent. Den indirekta ägarandelen i Läkemedelsföreningen uppgår till 0,002 procent.

Stiftelser

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av dåvarande Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Stiftelsens syfte är att bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet inom länet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005–2010, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Förbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete.

Privata utförare

Region Östergötland har ansvaret att verka för en god hälsa i befolkningen och en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått uppdrag och ekonomiska resurser för att teckna 56 överenskommelser med regionens produktionsenheter, men kan även ingå avtal med externa utförare. Det sker bland annat genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling, lag om valfrihetssystem, lag om läkarvårdsersättning eller lag om ersättning för fysioterapeuter.

Bilaga 2 - Regionbidrag per styrelse/nämnd

(tusentals kronor)	2027	2028	2029
Regionstyrelsen	1 292 595	1 272 595	1 272 595
Hälso- och sjukvårdsnämnden	17 780 343	17 760 343	17 760 343
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	1 056 184	1 056 184	1 056 184
Regionutvecklingsnämnden	309 683	309 683	309 683
Totalt regionbidrag	20 438 805	20 398 805	20 398 805